

**LUONNONSUOJELULAIN 65 § MUKAINEN
NATURA VAIKUTUSTEN ARVIO KOSKIEN
PARAISTEN SATTMARKIN ALUEELLE
SUUNNITELLUN RANTA-ASEMAKAAVAN
VAIKUTUKSIA PARAISTEN KALLIOT
NIMISEEN NATURA 2000 ALUEESEEN.
PÄIVITETTY ARVIO 21.9.2023**

Sisältö

1.	Johdanto.....	3
2.	Aineisto ja menetelmät	3
3.	Paraisten kalliot Natura-alue. Yleiskuvaus	3
	3.1 Lenholmin Lehdot Natura-alue. Yleiskuvaus	3
4.	Hankkeen mahdolliset vaikutukset Paraisten kalliot Natura-alueeseen	4
	4.1 Natura-alueen luonnontilaisen tai luonnontilaisen kaltaisen alueen muutokset	4
	4.2 Hankkeen mahdolliset vaikutukset Kasvi- piteiset silikaattikalliot luontotyyppiin.....	4
5.	Hankkeen vaikutukset luontotyyppiin:	4
	5.1 Maaston ja silikaattikallioiden kuluminen	4
	5.2 Lisääntyneestä liikenteestä syntyvät päästöt	4
	5.3 Ranta-asemakaavan toteutumisen vaikutukset Lenholmin lehdot nimiseen Natura-alueeseen	5
	5.4 Hankkeen vaikutukset isoapolloperhosen esiintymiseen ja elinmahdollisuuksiin alueella.....	5
6.	Hankkeen yhteisvaikutukset muiden maankäyttöhankkeiden kanssa	5
7.	Arvion epävarmuustekijät.....	6
8.	Johtopäätökset	6
9.	Lähteet ja kirjallisuus.....	6
10.	Liitteet.....	7

1. Johdanto

███ tilasi kesällä 2021 Suomen Luontotieto Oy:ltä Luonnonsuojelulain 65 § mukaisen Natura vaikutusten arvion koskien Paraisten Sattmarkin alueelle suunnitellun ranta-asemakaavan vaikutuksia Paraisten kalliot nimiseen Natura-alueeseen. Osa Natura alueesta jää suunnitellun ranta-asemakaavan alueelle, joten hankkeesta laadittiin vaikutusarvio. Keväällä 2023 Varsinais-Suomen Ely-keskus pyysi täydennystä vaikutusarvion osalta koskien hankkeen vaikutusta Lenholman lehdot nimiseen Natura-alueeseen. Tehtävän yhteyshenkilönä on tilaajan puolella toiminut ███ ja Suomen Luontotieto Oy:ssä Jyrki Matikainen.

2. Aineisto ja menetelmät

Arvioinnin tarkoituksena on antaa Luonnonsuojelulain (1096/1996) 65§:n tarkoittama arvio siitä, kuinka alueelle suunnitellun rantakaavan toteutuminen vaikuttaa niihin luonnonarvoihin, joiden perusteella Paraisten Kalliot (FI0200127) niminen alue on valittu Natura- 2000 suojelukohteeksi. Samalla arvioidaan hankkeen välilliset vaikutukset ranta-asemakaava alueen ulkopuolella sijaitsevaan Lenholman lehdot nimiseen Natura-alueeseen.

Kohteen aluetyyppi on SAC (Special Area of Conservation), eli luontodirektiivin mukainen erityisen suojelutoiminnan alue Natura 2000-verkostossa, joten tässä selvityksessä arvioidaan ensisijaisesti suunnitellun hankkeen synnyttämät välilliset ja välittömät mahdolliset vaikutukset alueella esiintyviksi ilmoitetuille luontodirektiivin luontotyypeille ja luontotyyppeihin sidoksissa oleviin uhanalaisiin tai vaatelaihin eliölajeihin. Arviossa kiinnitetään erityishuomio alueella satunnaisesti esiintyvään isoapollopperhoseen.

Arvio perustuu kohteen Natura-tietolomakkeen tietoihin luontotyyppien ja uhanalaisen eliölajiston esiintymisestä alueella. Arvion laatijalla oli käytössä alueelta tehdyt luontoselvitykset. Alueelta tehtiin luontoarvojen perusselvitys v.2020 (Suomen Luontotieto Oy raportti 29/2020).

Natura arvion laati biologi FM Jyrki Matikainen. Tilaaja luovutti käyttöömmme kaiken hankkeeseen liittyvän materiaalin. Raportin taittoi Eija Rauhala.

3. Paraisten kalliot Natura-alue. Yleiskuvaus

Kallioalueet sijaitsevat Stortervolandetin saarella Lenholman rantojen suojeluohjelman alueen ja valtakunnallisesti arvokkaan lehdon läheisyydessä (Karttaliite 1). Kalliot ovat pääosin vähäpuustoisia tai puuttomia. Alueella tavataan valtakunnallisesti uhanalaista lajistoa. Alueen suojeluperusteena oleva Natura- luontotyyppi on Kasvipeitteiset silikaattikalliot (8220). Muita Natura-luontotyyppiä ei alueella esiinny.

Luontotyyppin suojelun tavoitteena on vähintäänkin alueen merkityksen säilyttäminen osana verkostoa. Alueella vallitseva luontotyyppien ja lajien sekä niiden elinympäristöjen tila säilytetään turvaamalla luonnon omien prosessien mukainen kehitys. Alueella vallitseva luontotyyppien ja lajien sekä niiden elinympäristöjen tila säilytetään alueen käyttöä ohjaamalla. Maakuntakaavassa kalliot ovat osin MM2 K-alueita. Alue suojellaan kaavalla/rakennuslailla.

3.1 Lenholmin Lehdot Natura-alue. Yleiskuvaus

Alueella on valtakunnallisesti arvokas lehto/niitty/hakamaa. Matholmin flada on edustava/tyypillinen matala ja ruovikkoinen flada-lahti. Lahtea reunustaa vaihtelevan levyinen ruovikkovyö ja lahdella on muutamia ruovikkosaaria. Lajisto on edustavaa rehevien rantojen kasvistoa. Lenholmin alue on valtakunnallisesti arvokas jalojen lehtipuiden hallitsema lehto/niitty/hakamaakokonaisuus, jota osittain laidunnetaan. Alueella kasvaa tuhansia tammia ja satoja lehmäksiä. Vanhimmat tammet kuuluvat suurimpiin Suomessa tunnettuihin. Alueella on harvinaisia sienilajeja ja kaakkoisrannan lehtoniittyä pidetään Suomen parhaana harvinaisten

sienten kasvupaikkana. Myös sammal- ja jäkälälajisto sisältää harvinaisia lajeja. Kohde on myös arvokas tutkimus- ja opetuskohde. Tien pohjoispuolinen osa on lehtomaista metsälaidunta/hakamaata, jossa kasvaa pähkinäpensasta ja tammea. Tien pohjoispuolinen alue on osin laidunaluetta (Natura-tietolomake). Lenholmin Natura-alue sijaitsee kokonaisuudessaan nyt tarkasteltavana olevan ranta-asemakaava alueen ulkopuolella.

4. Hankkeen mahdolliset vaikutukset Paraisten kalliot Natura-alueeseen

Osa nyt tarkastelun kohteena olevasta ranta-asemakaavasta kuuluu Natura-alueeseen. Ranta-asemakaava alueen sisäpuolelle jää kokonaan tai osittain kolme pienialaista silikaattikallio-kohdetta, joista kaksi sijaitsee aivan nykyisen kahvila-alueen vieressä. Kolmas kallio sijaitsee alueen länsireunassa ja tähän kohteeseen kuuluu Metsälain 10 § mukainen erityisen arvokas elinympäristö eli jyrkänne (Suomen Luontotieto Oy raportti 29/2020)

4.1 Natura-alueen luonnontilaisen tai luonnontilaisen kaltaisen alueen muutokset

Alueelle suunnitellut rakennuspaikat ja niiden huoltotiet sijoittuvat Natura-kallioiden ulkopuolelle, joten suoria silikaattikallioihin kohdistuvia vaikutuksia ei hankkeella ole. Myös alueelle rakennettavat kaapeli/viemäriinjat sijoitetaan Natura-alueen ulkopuolelle. Rakennusvaiheessa huomioidaan, ettei Natura-alueen kallioita käytetä rakennusmateriaalien tai työkoneiden varasto/pysäköintipaikkoina.

4.2 Hankkeen mahdolliset vaikutukset Kasvipeitteiset silikaattikalliot luontotyyppiin.

Osa Natura-alueen silikaattikallioista sijaitsee suunnitellun ranta-asemakaava alueen sisäpuolella Sattmarkin kahvila-alueen läheisyydessä. Alue on hyvin suosittu ja alueella liikkuu erityisesti kesäaikaan runsaasti ihmisiä. Osa ranta-asemakaava alueen sisäpuolelle jäävistä silikaattikallioista on hyvin kuluneita ja niiden kasvipeite on niukkaa. Esimerkiksi isomaksaruohoa (*Sedum telephium*) näillä kohteilla kasvaa niukasti. Natura-alueen laajimmat kasvipeitteiset silikaattikalliot sijaitsevat Natura-alueen eteläosassa, saaristotien eteläpuolella, kaukana ranta-asemakaava alueen rajasta.

5. Hankkeen vaikutukset luontotyyppiin:

5.1 Maaston ja silikaattikallioiden kuluminen

Ranta-asemakaavan toteutuminen lisää alueella liikkuvien ihmisten määrää ja kallioihin kohdistuva kulutus kasvaa todennäköisesti jonkin verran. Koska kalliot ovat tällä alueella jo varsin kuluneita, ei haitta todennäköisesti ole merkittävä. Ranta-asemakaava hankkeella ei ole vaikutusta kyseisen luontotyypin säilymiseen tai ominaispiirteisiin koko Natura-alueella, koska ranta-asemakaava alueella sijaitsevat kalliot käsittävät vain murto-osan koko Natura alueen kasvipeitteisistä silikaattikallioista.

5.2 Lisääntyneestä liikenteestä syntyvät päästöt

Kallioketojen rehevöityminen on hävittänyt monia kallioketoja ja monien kohteiden kasvijaosto on taantunut. Yksi suurimmista syistä on ilmasta sateen mukana tuleva tyyppilaskeuma, joka rehevöittää tavallisesti niukkaravinteisia kallioketoja. Alueelle suunniteltu rakentaminen

sekä venesatama lisäävät autoliikennettä ja siitä seuraavia typenoksidipäästöjä jonkin verran. Alueen kedoille päätyvään kokonaislaskeumaan verrattuna päästöt jäävät hyvin pieniksi, eikä niillä ole merkittävää kallioketoja lannoittavaa vaikutusta.

5.3 Ranta-asemakaavan toteutumisen vaikutukset Lenholmin lehdot nimiseen Natura-alueeseen

Lenholmin lehtoalueen ja luontopolun paikoitusalue sijaitsee noin 1.6 km päässä Sattmarkin kahvilan alueesta, johon suunnitellun venesataman käyttäjät pysäköisivät autonsa. Suoria vaikutuksia venesatamasta ja sinne rakennettavasta tiestä ei Lenholmin alueelle kohdistu. Vä-lillisistä vaikutuksista mahdollisin, joskin hyvin teoreettinen on ihmisten liikkumisen lisääntyminen alueella. Alueella on hyvä ja hoidettu polkuverkosto ja pysäköintialue, joten haitallisia vaikutuksia alueen luontotyypeihin ja eliöstöön ei synny. Todennäköisesti ihmisten liikkumisen ja sitä kautta tahattoman häirinnän lisääntymisen riski on hyvin pieni, sillä valtaosa veneilijöistä pysäköi autonsa pysäköintialueelle ja lähtee veneellä suoraan kohteeseensa. Abborhåletin länsipuoleinen ranta-alue sijoittuu noin 250 metrin päähän suunnitellusta venesatamasta. Tämä alue on kuitenkin aidattua laidunaluetta, jossa kulkeminen on laidunkautena kiellettyä. Ranta-aluetta reunustaa ruovikkovyöhyke, joten veneellä alueelle saapuminenkin on hankalaa. Veneilystä syntyvää ja rantoja kuluttavaa aaltovaikutusta tuskin alueella tulee olemaan, koska venesatamien alueella on nopeusrajoitus ja aallonmuodostusta on vältettävä. Abborhåletin salmen läpi menee jo nykyisellään epävirallinen vuosisatoja toiminut veneväylä. Alueen rauhoitus päätöksen yhteydessä kyseisestä väylästä ei kirjattu mitään väylästä syntyneitä haittavaikutuksia. Kyseisen väylän liikenne ei todennäköisesti tulevan venesataman johdosta lisääntynyt, sillä pääosa vesiliikenteestä tapahtuu edelleen virallisen väylän yhteydessä.

5.4 Hankkeen vaikutukset isoapolliperhosen esiintymiseen ja elinmahdollisuuksiin alueella

Ranta-asemakaava alueella on tehty havaintoja aikuisista isoapolliperhosista. Vuoden 2020 luontoselvityksessä lajia ei havaittu alueella, mutta vanhempia havaintoja lajista on tehty Sattmarkin ympäristössä. Lajin lisääntyminen on alueella epätodennäköistä, koska lajin toukan ravintokasvia eli isomaksaruohoa kasvaa alueen kalliolla vain muutamien kohdin. Aikuiset isoapolliperhoset ruokailevat usein niittykasvien kukilla. Kaava-alueeseen kuuluva entinen pelto/niitty toimii nykyisin osittain parkkialueena ja alueen kasvillisuus pidetään niittämällä matalana. Ainoastaan alueen läpi virtaavan ojan varrella kasvaa hieman runsaammin kukkivaa niittylajistoa. Niityn merkitys isoapollon ruokailualueena on vähäinen. Isoapollo on hyvin paikkauskollinen, mutta se saattaa liikkua ravinnonhaussa muutamia satoja metrejä elinpiirin ulkopuolelle. Nykyiset esiintymät sijaitsevat selvästi Sattmarkin alueen ulkopuolella, joten lajin liikkuminen alueella on epätodennäköistä. Ranta-asemakaavan toteutuminen ei merkittävästi heikennä Natura-alueen isoapolliperhosen elinmahdollisuuksia.

6. Hankkeen yhteisvaikutukset muiden maankäyttöhankkeiden kanssa

Alueella ei ole käynnissä tai suunnitteilla muita merkittäviä maankäyttömuotoja tai muita toimintoja, jotka saattaisivat vaikuttaa haitallisesti Natura-alueen luontotyyppiin tai siihen sidoksissa oleviin eliöihin. Alueen välittömään lähiympäristöön ei ole suunnitteilla ranta-asemakaavoja tai muuta laajaa maankäyttöä. Mahdollisella saaristotien parantamisella saattaa kuitenkin olla tulevaisuudessa vaikutuksia Natura-alueen luontotyyppiin.

7. Arvion epävarmuustekijät

Arvio perustuu ranta-asemakaava alueesta tehtyihin luontoselvityksiin sekä lajistoselvityksiin ja Natura-tietolomakkeen tietoihin. Alueelta on olemassa melko paljon lajistotietoa mm. laji.fi portaalissa. Ranta-asemakaavan mahdollistama rakentaminen ja venesataman koko saatavat jäädä pienemmäksi kuin ranta-asemakaava mahdollistaisi ja tämä vähentää alueen lähiympäristöön kohdistua kulutuspainetta. Suunnitellusta toiminnasta saatu lähtötieto on riittävää ja ranta-asemakaavan toteutumisesta seuraavat ympäristövaikutukset on mahdollista luotettavasti arvioida.

8. Johtopäätökset

Natura-arvion perusteella ranta-asemakaavan mahdollistamista toimista ei aiheudu merkittävää haittaa Paraisten kallioid nimisen Natura-alueen luontotyyppille (Kasvipeitteiset silikaatikallioid) tai kalliioihin sidoksissa oleville eliölajeille, mikäli ranta-asemakaavan mahdollistamat toimet toteutuvat. Hankkeella ei ole myöskään Lenholmin lehdot nimisen Natura-alueen luontoarvoja heikentäviä vaikutuksia.

Arviossa tuotiin esiin merkittävimmät ympäristöön kohdistuvat vaikutukset, joita hanke voi aiheuttaa, eikä ranta-asemakaavan mahdollistamista toiminnoista aiheudu sellaisia vaikutuksia joita ei luotettavasti voi arvioida.

9. Lähteet ja kirjallisuus

- Airaksinen, O. & Karttunen, K. 2001: Natura 2000 -luontotyyppiopas. Ympäristöopas 46, 2. korj. painos, Suomen ympäristökeskus, Helsinki.
- Ilmonen, J., Rytteri, T. ja Alanen, A. 2001: Luontodirektiivin kasvit ja selkärangattomat eläimet: Suomen Natura 2000 -ehdotuksen luonnontieteellinen arviointi. 2001. Suomen ympäristö 510.
- Matikainen Jyrki. 2020: Paraisten Sattmarkin matkailualueen luontoarvojen perusselvitys 2020. Suomen Luontotieto Oy raportti 29/2020
- Natura-tietolomake: Paraisten kallioid. Varsinais-Suomen Ely-keskus.
- Rytteri, T., Kalliovirta, M., & Lampinen, R. 2012 (toim). Suomen uhanalaiset kasvit. Tammi, Helsinki
- Saario, Tapio 1998: Varsinais-Suomen ja Satakunnan luontoselvitykset. Bibliografia. Lounais-Suomen ympäristökeskus. 96 s.
- Suomen Natura 2000 -ehdotuksen luonnontieteellinen arviointi. 2001. Suomen ympäristö
- Söderman, T. 2003: Luontoselvitykset ja luontovaikutusten arviointi – kaavoituksessa, YVA -menettelyssä ja Natura -arvioinnissa. Ympäristöopas 109. Suomen ympäristökeskus.
- Söderman, T. 2003: Luontoselvitykset ja luontovaikutusten arviointi – kaavoituksessa, YVA -menettelyssä ja Natura -arvioinnissa. Ympäristöopas 109. Suomen ympäristökeskus.
- Söderman, T. 2007: Luonnonsuojelulain mukaisten Natura-arviointien ja –lausuntojen laatu 2001-2005. Suomen ympäristökeskuksen raportteja 30/2007.

10. Liitteet

Karttaliite 1. Paraisten Kalliot Natura-alueen kohteet ranta-asemakaavan lähialueella.

Karttaliite 2. Lenholmin Natura-alueen sijainti

